

Organisering og procedurer ved integrering af kunst i byggeri og anlæg

Organisering

Et målrettet og ambitiøst arbejde med kunsten i Syddjurs Kommune fordrer en reorganisering af eksisterende faglige organer, herunder Kunstrådet, sekretariatsfunktionen og oprettelsen af projektbaserede kunststyregrupper.

Samtidig anbefales det til hver en tid at søge tværgående samarbejder og partnerskaber i forbindelse med gennemførelse af kunstprojekter. Det være i dialogen internt i kommunen, mellem fagområder, i samarbejde med kunst- og kulturinstitutioner eller andre relevante aktører såsom foreninger, borgergrupper, virksomheder, lokale investorer og fonde.

Kunstrådets rolle

Kunstrådet fungerer som kommunens kunstfaglige organ, der sikrer den kunstneriske relevans og kvalitet. Den kunstfaglige kvalitet underbygges desuden igennem implementering af faste praksisser og processer, som er beskrevet i denne handleplan.

Kunstrådet skal fungere som initiativtager og skal sammen med Kultur og Fritid være aktiv spiller i udviklingen og realiseringen af kunstprojekter i det offentlige rum med afsæt i kunststrategien. Der sigtes mod 1-2 kunstprojekter pr. år.

I arbejdet med implementeringen af kunststrategien er det Kunstrådets ansvar sammen med Kultur og Fritid at sikre, at der igangsættes og gennemføres en procedure omkring kunst i større bygge- og anlægsprojekter i kommunen, og at kunststrategien og dens satsningsområder og temaer tages i betragtning og indføres i opgavebeskrivelser til kunstnere, udbudsform, og at en relevant kunstner eller kunsthåndværker vælges til opgaven.

Kunstrådet har et mål om tidlig inddragelse i kommunens største bygge og anlægsprojekter for på den måde at sikre et stærkt sammenspil mellem kunst og arkitektur i byrummet.

Kultur og Fritid fungerer som sekretariat for Kunstrådet.

Kunststyregrupper

Der nedsættes som udgangspunkt altid en kunststyregruppe i forbindelse med et bygge- eller anlægsprojekt. Kunststyregruppen består af en projektleder fra Kultur og Fritid, en eller flere repræsentanter for Kunstrådet, en person fra den afdeling, hvor projektet er forankret samt fx byggesagsrådgivere, arkitekt og repræsentanter for kommende brugere. Hvis kunstopgaven har en mindre anlægssum, eller kunsten ikke skal integreres i bygningen eller anlægget, kan en kunststyregruppe udelades. I så fald gennemføres kunstprojektet af projektlederen med kunstfaglig bistand fra Kunstrådet eller en ekstern kunstfaglig rådgiver.

Beslutningskompetence

Beslutningskompetencen i forhold til kunstprojektet ligger hos Kultur-, fritids- og landdistriktsudvalget med faglig indstilling fra Kunstrådet.

Projektledelse

Alle kunstprojekter forankres i Kultur og Fritid. Kultur og Fritid gennemfører de igangsatte kunstprojekter sammen med Kunstrådet. Kultur og Fritid sikrer rettidig involvering af Kunstrådet, relevante afdelinger i kommunen og øvrige aktører. Der udpeges en projektleder, der har det overordnede ansvar for implementering af kunststrategien, dens satsningsområder og temaer. Samt at sikre at der gennemføres den nødvendige fundraising. Projektlederen har desuden ansvar for:

- Udarbejdelse af tidsplan samt koordinering af denne med bygge/anlægssagens tidsplan.
- Mødeindkaldelser og beslutningsreferater
- Facilitering af skitsefaser/konkurrencer – herunder udarbejdelse af opgaveformulering/udbudsmateriale.
- Kontakt til kunstnere samt andre aktører og interessenter
- Politisk godkendelse af projektet i det omfang, det kræves (herunder udarbejdelse af indstillinger).
- Eventuelle myndighedsgodkendelser i samarbejde med kunstner
- Kontrahering med kunstner.
- Administration af projektets økonomi, herunder ansvar for fundraising.
- At sikre, at der tages højde for drift og vedligehold af kunsten, herunder sparring med Vej og Ejedomsservice eller den instans, der har ansvaret herfor efter overtagelse af værket.

Omfanget af opgaver for projektlederen afhænger af projektets karakter og økonomi. En række opgaver – fx udarbejdelse af opgaveformulering, facilitering af skitsekonkurrence, kontakt til kunstnere og fundraising – kan helt eller delvist løses af en repræsentant fra Kunstrådet eller af en ekstern kunstfaglig rådgiver.

Anbefalede procedurer til integrering af kunst i byggeri, byrum og anlæg

Fast procedure med screening for projekter til kunstintegration

Kunstrådet arbejder langsigtet og udarbejder det første år af en kommunal valgperiode en handleplan for de kommende fire år, med udgangspunkt i det afsatte budget til området. Handleplanen justeres løbende.

Kunstrådet beslutter i samarbejde med Administrationen hvilke bygge- og anlægsprojekter, der har potentiale til at blive et projekt med integreret kunstudsmykning. Vejledende er ét - to projekter pr. år.

Det tilstræbes, at der tænkes kunst ind så tidligt som muligt i projekterne, så der er mulighed for integration i byggematerialer og tid til fundraising.

Det er også muligt at tænke kunst ind i projekter, der er mere fremskredne i processen. Her vil der kunne udarbejdes et stedsspecifikt værk, der er af mere selvstændig karakter, og som ville kunne installeres helt eller delvist uafhængigt af byggeriet.

Der hvor tidsplanen tillader det, indføres det i udbudsmaterialet, at der skal indarbejdes kunst i byggeriet, og at rådgiver som minimum skal afsætte tid til at deltage i processen i sit budget.

Der nedsættes en kunststyregruppe (jf. Organisering) med en projektleder fra Kultur og Fritid samt en eller flere repræsentanter for Kunstrådet. På byggesager indgår desuden en person fra den afdeling, hvor projektet er forankret samt for eksempel en arkitekt og repræsentanter for kommende brugere. Derudover udpeges der en projektleder, der er ansvarlig for projektets gennemførelse.

Når det er besluttet at realisere et permanent kunstprojekt i forbindelse med et af kommunens bygge- og anlægsprojekter igangsættes kunstprocessen. Dette sker med afsæt i *Guide til processen* nedenfor samt kunststrategiens temaer og satsningsområder.

Guide til processen

Trin 1: Rammer for kunstprojektet

Der skabes overblik over rammerne for kunstprojektet:

- *Kunststyregruppe:*
Der nedsættes et en kunststyregruppe
- *Bygge/anlægssagens tidsplan:*
Byggeriets/anlægsprojektets tidsplan gennemgås med henblik på en vurdering af muligheden for, at kunsten integreres i byggeprojektet. Det kan fx være i form af kunstnerisk bearbejdning af facader, vægflader, gulve eller skulpturelle/installatoriske greb, som skal forberedes i byggesagen.
- *Økonomi:*
Det vurderes, hvor meget egenfinansiering, der er til rådighed på projektet. Det vurderes, hvor der skal søges supplerende midler hos fonde, og der udarbejdes en fundraisingplan.
- *Fundraising:*
Projektleder gennemfører fundraising (evt. med hjælp fra ekstern kunstfaglig rådgiver)
- *Metode for valg af kunstner:*
Det besluttes, om der skal udpeges en kunstner, eller om der skal gennemføres en konkurrence med flere kunstnere (skitsekonkurrence, pitch, open call eller interview). Det vil både afhænge af projektets økonomi og af den tid, der er til rådighed. Vær opmærksom på, at evt. involverede fonde kan stille som krav at medvirke i valg af kunstner til opgaven.
Bemærk, at udviklingen af en pitch/skitse vejl. koster mellem 15.000-50.000 kr., som indregnes i det samlede kunstnerhonorar, hvis opgaven realiseres. NB. der skal vejl. afsættes tre måneder til en skitseproces og en måned til pitch (idéoplæg).
- *Den politiske beslutningsproces:*
Hvis kunstprojektet skal behandles politisk, skal godkendelse af skitsen indarbejdes i tidsplanen. Obs. på tidshorisont i forhold til fagudvalgsmøder og Byrådsmøder.

Trin 2: Kunstopgaven defineres

Styregruppen beskriver kunstprojektets rammer og de krav, der skal bruges til at klæde kunstneren på til opgaven. Den skal vejledende beskrive:

- Syddjurs Kommunes kunststrategi (vedlægges) + specifik vision for det konkrete projekt
- Konteksten – arkitektur, kultur og brugere
- Intentioner og forventninger til kunstprojektet, herunder krav til den stedsspecifikke levetid, drift og vedligehold
- Mulige placeringer
- Økonomi, herunder angivelse af niveau for udgifter til drift og vedligehold.
- Tidsplan

Trin 3: Kunstnervalg og igangsættelse af skitsefase/skitsekonkurrence

- *Kunstnervalg:*
Det er Kunstrådets opgave at præsentere kunstnerforslag med afsæt i kunstopgaven, hvorefter kunstner/kunstnere til opgaven/konkurrencen udvælges.

- *Opstart og evt. research- og opholdsfase:*
Projektlederen inviterer til et opstartsmøde med kunstneren/kunstnerne. Mødet har vejledende følgende indhold:
 1. Rundvisning og/eller præsentation af konteksten (bygge/anlægssagen).
 2. Beskrivelse af intentionerne med kunstopgaven jf. vision og temaer og forventninger til det endelige kunstværk.
 3. Planlægning af proces inkl. eventuelt ophold og identifikation af kunstnerens lokale kontakter.
 4. Aftale om tidspunkt for skitsepræsentation.
 5. Hvis der er tale om en skitsekonkurrence afholdes i stedet en fælles briefing for de inviterede kunstnere, hvor der orienteres om gældende vilkår for konkurrencen etc.
- *Skitsepræsentation:*
Kunstneren præsenterer sit skitseforslag for Kunststyregruppen og Kunstrådet. På mødet fremlægger kunstneren/kunstnerne:
 1. Præsentation af den kunstneriske idé, herunder hvordan skitseforslaget forholder sig til intentionerne og kriterierne for kunstopgaven
 2. Budget baseret på indhentede tilbud (ikke ved pitch)
 3. Drift- og vedligeholdelsesplan og tilhørende budget (ikke ved pitch). NB! Det er væsentligt, at forventningerne til værkets levetid samt udgifter til drift og vedligehold er klart beskrevet i skitsen, da dette indgår som en del af vurderingen af skitsen.
 4. Tidsplan (ikke ved pitch. Bør udarbejdes i dialog med byggeriets øvrige rådgivere, så kunstopgavens udførelse bliver koordineret bedst muligt og mest hensigtsmæssig i forhold til bygge-/anlægsprocessen
- *Politisk godkendelse:*
Hvis det er besluttet, at projektet skal godkendes i Byrådet, udarbejder projektlederen en indstilling og vedhæfter skitsen sammen med en kunstfaglig udtalelse fra Kunstrådet.

Trin 4: Aftale og projektering

Når skitsen er godkendt, skal der indgås kontrakt om realisering af kunstprojektet. Projektleder varetager aftalen med kunstneren.

I forbindelse med et bygningsintegreret projekt vil der ofte følge en projekteringsfase, hvor kunstner i dialog med bygherres rådgivere skal udvikle skitsen til et bygbart projekt, herunder afklare grænseflader til byggeriet, og indarbejde skitsen i hovedprojektet forud for udbud, hvis tidsplanen tillader det.

Trin 5: Realisering

Kunstner og bygherrer realiserer kunstprojektet i overensstemmelse med det godkendte skitseforslag, budget og tidsplan.

Trin 6: Formidling

For at sikre kunstprojektets forankring og imødekomme ønsket om involvering af lokalmiljø og konkrete brugere er det essentielt, at der undervejs og efterfølgende rettes fokus på inddragelse, kommunikation og formidling til borgere og brugere. Når et kunstprojekt er færdigrealiseret, dokumenteres det med billeder og tekst, som kan anvendes på kommunens hjemmeside og sociale medier.